

Č. j.: MPSV-2024/19848

Žádost o poskytnutí informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím – zneužívání humanitárních dávek

Dotaz ze dne 20. 1. 2024

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) obdrželo dne 20. 1. 2024 podání, ve kterém uvádíte, že Vás zajímá zneužití systému humanitárních dávek pro Ukrajince a podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSPI“) jste požádal o odpovědi na otázky:

- 1. V souvislosti s tímto, bych Vás chtěl poprosit o informace, jak MPSV tyto problémy řeší.*
- 2. Zajímá mě počet kontrol čerpání humanitárních dávek, pokud tento údaj existuje.*
- 3. Zajímá mě počet zjištění zneužití čerpání humanitárních dávek.*
- 4. Jak aktivně se tento problém řeší? Můžete mi sdělit celkový počet trestních oznámení v souvislosti se zneužíváním dávek? Jakou část z těchto oznámení tvoří TO proti cizím státním příslušníkům?*

K vašim dotazům sdělujeme:

ad 1) V obecné rovině lze nejprve sdělit, že od 1.7.2023 byly navrženy v zákoně Lex Ukrajina úpravy směřující na zvýšení adresnosti humanitární dávky. Ta je nyní pojata jako příspěvek na životní potřeby a zároveň na bydlení. Výše dávky se odvíjí od životního a existenčního minima. Zohledňují se veškeré příjmy a také úspory na bankovním účtu. V okruhu posuzovaných osob jsou všichni cizinci, kteří mají udělenou dočasnou ochranu a užívají spolu bydlení a zároveň společně hospodaří. Žadatel a společně posuzované osoby jsou povinny dokládat rozhodné skutečnosti o příjmech či zůstatcích na bankovních účtech všemi dostupnými prostředky. Od 1. 1. 2024 je nutné dodávat potvrzení o příjmech. Úřad práce ČR (dále jen „ÚP ČR“) může žadatele také k osvědčení rozhodných skutečností vyzvat, pokud žadatel výzvě nevyhoví v uvedené lhůtě, tak žádost o humanitární dávku může být zamítnuta. Dovoluji si Vám sdělit, že cizinci s udělenou dočasnou ochranou nemají umožněný vstup do národních systémů nepojistných sociálních dávek jako jsou příspěvky na bydlení, přídavky na děti, příspěvek na živobytí a další, pro zajištění základních potřeb a nákladů na bydlení jim slouží humanitární dávka.

Mohu Vás ubezpečit, že i nadále se činí kroky k předcházení možného zneužívání, např. tím, že od 1.7.2024 bude v účinnosti také digitální komunikace se zaměstnavateli o výměně údajů rozhodných pro nárok na humanitární dávku a dále také digitální komunikace s peněžními ústavy, kdy bude možné si ověřit majetkové poměry cizinců s dočasnou ochranou. ÚP ČR si může pro účely

kontroly ověřit rozhodné skutečnosti pro nárok a výši humanitární dávky také s příslušnými orgány Ukrajiny.

V případě, že se zjistí možné zneužití humanitární dávky, tak jsou ze strany ÚP ČR činěny příslušné kroky. Případné podvody jsou řešeny právními odděleními krajských poboček ÚP ČR a podávají se trestní oznámení. Co se týká Vašeho podezření ohledně Vámi zmíněných osob, pošleme podnět Generálnímu ředitelství ÚP ČR, aby tyto příjemkyně humanitární dávky prošetřil.

ad 2) Situace ukrajinských uprchlíků se pravidelně vyhodnocuje a monitoruje jak se zástupci Ministerstva vnitra, krajských úřadů, tak i neziskových organizací. Pravidelně zasedá také Komise pro integraci uprchlíků a Strategická skupina k Ukrajině. Na těchto platformách se diskutují i možné změny, které by se mohly v rámci legislativy připravit. Snahou nadále zůstává motivovat uprchlíky, aby se aktivně zapojili na trh práce.

Nicméně MPSV nedisponuje údajem o počtu kontrol čerpání humanitární dávky, v této věci je asi potřeba se obrátit přímo na Generální ředitelství ÚP ČR. V této otázce je Vaše žádost v souladu s § 14 odst. 5 písm. c) ZSPl samostatným sdělením odložena.

ad 3) Jak bylo řečeno v předchozí odpovědi, MPSV nedisponuje tímto údajem. V případě zjištění možného zneužití humanitární dávky je tato skutečnost řešena příslušným kontaktním pracovištěm ÚP ČR. V této otázce je Vaše žádost v souladu v souladu s § 14 odst. 5 písm. c) ZSPl samostatným sdělením odložena.

ad 4) Pokud ÚP ČR zjistí podezření na neoprávněné čerpání humanitární dávky, tak zajistí podklady, které předá na příslušnou krajskou pobočku ÚP ČR právnímu oddělení, které tuto skutečnost již řeší po své linii trestním oznámením. Jedná se o škodu způsobenou ÚP ČR. Podle vyjádření Generálního ředitelství ÚP ČR je evidováno 16 trestních řízení a další se prověřují. Je nutné doplnit, že se evidují případy, které došly do stádia podání trestního řízení. K Vašemu požadavku si dovolíme uvést, že pokud se tážete na humanitární dávku, tak tuto dávku mohou čerpat pouze cizinci s udělenou dočasnou ochranou.

S pozdravem